

Sprawozdanie roczne z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, w tym Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Bielsku Podlaskim za rok 2021.

I. Wprowadzenie.

Rok 2021 to kolejny rok wykonywania przez gminę zadań wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zmianami). To jednocześnie pierwszy rok realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Bielsku Podlaskim na lata 2021 – 2023, przyjętego Uchwałą Nr XXXII/251/21 Rady Miasta Bielsk Podlaski z dnia 26 stycznia 2021 r.

Niniejsze sprawozdanie przedstawia zarówno stan realizacji ustawowych zadań w 2021 roku, jak również Programu.

W myśl art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należą:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy ponoszonych przez rodziny wspierające,
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,

- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Bielsku Podlaskim na lata 2021 – 2023 ma na celu zapewnienie rodzinom i ich dzieciom na terenie miasta Bielsk Podlaski wielowymiarowego i zintegrowanego systemu wsparcia, w szczególności w sytuacjach kryzysu i w obliczu trudności życiowych. Służy realizacji gminnej polityki rodzinnej.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Bielsku Podlaskim na lata 2021 – 2023 opracowany został w oparciu o założenia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. oraz ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Przyjęty został Uchwałą Nr XXXII/251/21 Rady Miasta Bielsk Podlaski z dnia 26 stycznia 2021 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Bielsku Podlaskim na lata 2021 – 2023. Koordynatorem Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim, który w tym zakresie podejmuje współpracę z wieloma instytucjami ukierunkowanymi na rodzinę i dziecko.

Misją Programu jest zapewnienie rodzinom i ich dzieciom na terenie Bielska Podlaskiego wielowymiarowego i zintegrowanego systemu wsparcia, szczególnie w sytuacjach kryzysu i w obliczu trudności życiowych. Program jest również adresowany do kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej. Zgodnie z zapisami Programu w takich sytuacjach, w razie potrzeby, asystent rodziny będzie koordynował poradnictwo, o którym mowa w ustawie „Za życiem” i na zasadach określonych w tej ustawie.

Działania podejmowane w roku 2021 w ramach zadań z zakresu wspierania rodziny, w tym w ramach Programu, miały na celu tworzenie spójnego systemu wspierania dziecka i rodziny, wspomaganie funkcji opiekuńczo – wychowawczych rodziny i przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz pomoc w zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży.

II. Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny, w tym zadań Programu w roku 2021.

W roku 2021 zadania z zakresu wspierania rodziny, jak i Programu, były realizowane w sposób ciągły i spójny. Cele określone w Programie były realizowane przez różne instytucje. Dobra i wypracowana współpraca pomiędzy instytucjami daje szansę na szybką reakcję w sytuacji kryzysu w rodzinie.

Cel szczegółowy 1: tworzenie spójnego systemu wspierania dziecka i rodziny.

1. Praca z rodziną zagrożoną umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej, w tym przydzielanie rodzinom asystenta rodziny.

System wspierania rodziny w Bielsku Podlaskim jest skoordynowany i zorganizowany. Nie możemy mówić, iż w sytuacjach kryzysowych, w sytuacjach bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych nikt rodziną i dzieckiem się nie zajmuje. Rodziny są obejmowane nadzorem kuratora. Wnioski do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny kieruje zarówno Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, jaki i inne instytucje (w tym szkoły). Nadzór ten daje gwarancję, że sytuacja w tych rodzinach jest na bieżąco monitorowana.

Rodziny z powodu bezradności są obejmowane przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej dodatkowym wsparciem. W ramach swoich obowiązków, wynikających przede wszystkim z ustawy o pomocy społecznej, obejmują oni rodziny znajdujące się w szczególnie trudnej lub wyjątkowej sytuacji, gdzie dobro dzieci może być w pewnym stopniu zagrożone (w związku z występującymi w rodzinach problemami wynikającymi przede wszystkim z bezrobocia, niepełnosprawności lub długotrwałej choroby, ale również z bezradności, problemów z uzależnieniami, głównie od alkoholu) szeroko rozumianą pracą socjalną. W tych rodzinach prowadzony jest wzmożony nadzór i w jego ramach podejmuje się systematyczną współpracę z kuratorami sądowymi, dzielnicowymi, pedagogami szkolnymi i wychowawcami. Proces objęcia wzmożoną pracą socjalną rozpoczyna się od rozpoznania środowiska i stworzenia przez pracownika socjalnego zarysu planu pracy z rodziną bezradną w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Ta wzmożona praca socjalna polega w szczególności na cyklicznym, w zależności od indywidualnych potrzeb i problemów, wizytowaniu środowiska, sprawdzeniu aktualnych warunków bytowych, uzgodnieniu planu działania na kolejny okres, często obejmuje również przyznawanie świadczeń z pomocy społecznej w celu poprawy sytuacji materialnej rodziny. Podejmuje się w jej ramach wymianę informacji z innymi służbami lub wspólne czynności (głównie wspólne odwiedziny w środowisku – a więc z pedagogiem szkolnym i/lub wychowawcą, dzielnicowym i kuratorem). W roku 2021 pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej prowadzili wzmożoną pracę socjalną z 13 rodzinami, w których znajduje się 36 dzieci. Systematyczność działań pracowników socjalnych ma zapobiec i zapobiega sytuacjom, kiedy to dzieci należy umieścić w pieczy zastępczej. Widzimy tego wymierne efekty – w ubiegłym roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej nie złożył żadnego wniosku do sądu rodzinnego o umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Należy jednak zawsze mieć na względzie dobro dziecka – gdy są uzasadnione ku temu przesłanki powinno być ono umieszczone w pieczy zastępczej.

2. Finansowanie zatrudniania asystentów rodziny oraz zapewnienie warunków do rozwoju zawodowego asystentów rodziny, pracowników socjalnych i innych osób zawodowo zaangażowanych w pracę z rodzinami z dziećmi, w tym podnoszenie kwalifikacji przez pracowników z obszaru wspierania rodziny.

Asystentem rodziny, o którym mowa w art. 12 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej może być osoba, która:

- 1) posiada:
 - a) wykształcenie wyższe na kierunku pedagogika, psychologia, socjologia, nauki o rodzinie lub praca socjalna lub
 - b) wykształcenie wyższe na dowolnym kierunku uzupełnione szkoleniem z zakresu pracy z dziećmi lub rodziną i udokumentuje co najmniej roczny staż pracy z dziećmi lub rodziną lub studiami podyplomowymi obejmującymi zakres programowy szkolenia określony na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i udokumentuje co najmniej roczny staż pracy z dziećmi lub rodziną lub
 - c) wykształcenie średnie i szkolenie z zakresu pracy z dziećmi lub rodziną, a także udokumentuje co najmniej 3-letni staż pracy z dziećmi lub rodziną,
- 2) nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej zawieszona ani ograniczona,
- 3) wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do niej wynika z tytułu egzekucyjnego,
- 4) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Asystenci rodziny zatrudnieni w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej spełniają wymogi kwalifikacyjne.

Asystent nr 1 (zatrudnienie od 10.12.2018 r.): ukończyła studia na Uniwersytecie w Białymstoku na Wydziale Pedagogiki i Psychologii na kierunku praca socjalna. Tytuł zawodowy: licencjat. Posiada dyplom ukończenia studiów drugiego stopnia na kierunku praca socjalna. Tytuł zawodowy: magister.

Asystent nr 2 (zatrudnienie od 18.03.2019 r.): ukończyła studia na Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie na kierunku pedagogika specjalna w zakresie pedagogiki resocjalizacyjnej. Tytuł zawodowy: licencjat.

Asystent nr 3 (zatrudnienie na zastępstwo za asystenta nr 1 od 02.08.2021 r.): ukończyła studia na Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie na kierunku pedagogika specjalna w zakresie pedagogiki resocjalizacyjnej. Tytuł zawodowy: licencjat.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej precyzuje w sposób jednoznaczny, kiedy rodzinie może być przyznany asystent rodziny. Dzieje się tak w przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej. Po przeprowadzeniu wywiadu pracownik socjalny dokonuje analizy sytuacji rodziny. Jeżeli z tej analizy wynika konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występuje do kierownika ośrodka pomocy społecznej z wnioskiem o jego przydzielenie. W roku 2021 pracownicy socjalni przeprowadzili 5 wywiadów środowiskowych i po analizie sytuacji wnioskowali, aby tym rodzinom przyznać asystenta rodziny. Jedna sprawa wpłynęła z innego ośrodka, a rodzina była zobowiązana sędownie do współpracy z asystentem rodziny (po dwóch miesiącach rodzina opuściła nasze miasto).

W roku 2021 asystenturą rodzinną przez dwóch asystentów rodziny objęte były łącznie 24 rodziny, w tym 56 dzieci. 5 rodzin jest zobowiązanych przez sąd rodzinny do współpracy z asystentem rodziny.

Asystenci pracowali z rodzinami w ich miejscu zamieszkania. Zadania asystenta rodziny to w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- 2) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 6) wspieranie aktywności społecznej rodzin,
- 7) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- 8) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
- 9) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
- 10) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych,
- 11) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- 12) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,

- 13) realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- 14) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań asystent uzna za niezbędną.

Asystenci rodziny prowadzą dokumentację dotyczącą pracy z rodziną, w tym również dokonują okresowej oceny sytuacji rodziny i przekazują tę ocenę Dyrektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Asystent rodziny jest zobowiązany do podnoszenia swoich kwalifikacji. Zadaniem gminy jest natomiast tworzenie asystentom rodziny możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Asystenci rodziny w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej mają tego świadomość i z tego prawa i obowiązku korzystają.

Wszyscy asystenci rodziny systematycznie podnoszą swoje kwalifikacje w zakresie pracy z dziećmi i rodziną. Są to zarówno szkolenia (w tym płatne i bezpłatne), warsztaty oraz różne formy samokształcenia. Ponadto sami asystenci rodziny wyszukują informacji, wskazówek, rekomendacji dotyczących pracy z rodziną i dzieckiem w Internecie. W związku z sytuacją epidemiczną na terenie Polski w roku 2021 komercyjna oferta szkoleniowa w głównej mierze obejmowała szkolenia on-line. Dzięki staraniom Urzędu Miasta asystenci rodziny i pracownicy socjalni wzięli udział w szkoleniu pn.: „Praktyczne aspekty funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie i grup roboczych: zasady kontaktu z osobą pokrzywdzoną, dzieckiem i sprawcą”. Organizatorem i płatnikiem był Urząd Miasta Bielsk Podlaski. Koszt szkolenia wyniósł 1.900,00 zł. Ponadto wspólnie z innymi ośrodkami pomocy społecznej z terenu powiatu bielskiego zorganizowaliśmy warsztaty z zakresu samoobrony i bezpieczeństwa dla pracowników socjalnych. Koszt tego szkolenia wyniósł 874,14 zł, dodatkowo został poniesiony koszt wynajmu sali w kwocie 307,50 zł.

W roku 2021 środki wydatkowane na wynagrodzenia asystentów rodziny wyniosły łącznie 116.762,30 zł, z tego:

- płace i pochodne: 113.661,78 zł (w tym 4.000,00 zł w ramach Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2021)
- odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych: 3.100,52 zł.

Minister Rodziny i Polityki Społecznej w roku 2021 ogłosił „Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2021”. Program przewidywał dofinansowanie w formie jednorazowego dodatku do wynagrodzenia dla asystentów rodziny w wysokości 2.000,00 zł na każdego zatrudnionego asystenta rodziny w gminie, proporcjonalnie do wymiaru etatu. Miasto przystąpiło do realizacji programu. W jego ramach

zostały przyznane środki w kwocie 4.000,00 zł na wypłatę jednorazowego dodatku do wynagrodzeń dla 2 asystentów rodziny. Środki zostały wykorzystane w całości.

3. Zabezpieczenie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

Ustalenie gminy właściwej do ponoszenia opłat za pobyt dzieci w pieczy zastępczej następuje w oparciu o art. 191 ust. 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w którym wskazuje się gminę właściwą ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej. Wysokość opłat jest następująca:

- w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej – 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka,
- w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej – 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka,
- w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej – 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka.

W roku 2021 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej opłacał pobyt 28 dzieci w pieczy zastępczej, w tym za:

- 18 dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych oraz 2 dzieci w zawodowej rodzinie zastępczej (po rozwiązaniu przez powiat rodziny 1 dziecko trafiło do rodziny zastępczej spokrewnionej, 2 dziecko przebywało przez 2 tygodnie w tej rodzinie, ostatecznie trafiło do rodziny zastępczej spokrewnionej),
- 1 dziecko w Regionalnej Placówce Opiekuńczo – Terapeutycznej w Ignatkach-Osiedle,
- 2 dzieci w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej Typu Rodzinnego Nr 1 w Bielsku Podlaskim,
- 6 dzieci w Domu Dziecka w Białowieży,
- 1 dziecko w Pogotowiu Opiekuńczym „Opoka” w Wasilkowie.

Łączna kwota wydatków na ten cel wyniosła 203.815,70 zł.

Wg stanu na dzień sporządzenia sprawozdania 22 dzieci przebywa w pieczy zastępczej z obowiązkiem ponoszenia opłat, w tym:

- 18 dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych,
- 2 dzieci w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej Typu Rodzinnego Nr 1 w Bielsku Podlaskim,
- 1 dziecko w Domu Dziecka w Białowieży,
- 1 dziecko w Regionalnej Placówce Opiekuńczo – Terapeutycznej w Ignatkach-Osiedle.

O wysokości świadczenia i dodatków przysługujących rodzinie zastępczej orzeka powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka sprzed umieszczenia go w pieczy.

Gmina nie ma realnego wpływu na koszty związane ze współfinansowaniem kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej, musi natomiast zabezpieczyć środki na sfinansowanie zadania.

4. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Realizację procedury „Niebieskie Karty” reguluje Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 209 poz. 1245). W wyniku realizowania powyższej procedury w okresie od 1.01. do 31.12.2021 r. do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Mieście Bielsk Podlaski wpłynęły 194 formularze „Niebieska Karta – A” z następujących instytucji:

- 1) pomoc społeczna – 1 karta,
- 2) policja – 193 karty.

Wśród 194 formularzy „Niebieska Karta – A”.

- 139 dotyczyło procedur wszczętych w roku 2021,
- 55 dokumentowały ponowne zdarzenia w toku trwania tej samej procedury.

Ogólna liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w 2021 roku na terenie miasta Bielsk Podlaski wynosiła 144. Liczba osób w rodzinie wyniosła 398.

W wyniku wpływu formularzy wszczynających procedurę w wyżej wymienionym okresie oraz w celu rozpoznania sytuacji panującej w rodzinach, Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego powołał 138 grup roboczych, w skład których zgodnie z art. 9a ust. 11 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wchodził:

- 1) pracownik socjalny,
- 2) dzielnicowy,
- 3) przedstawiciel Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (jeżeli z formularza zgłoszeniowego wynikało, że w rodzinie występuje problem z alkoholem),
- 4) pedagog szkolny (gdy dziecko z rodziny objętej procedurą „Niebieskiej Karty” uczęszczało do szkoły lub przedszkola)
- 5) kurator sądowy (jeżeli któryś z członków rodziny objętej procedurą „Niebieskiej Karty” był oddany pod dozór lub nadzór kuratora).

Skład grup roboczych nie był stały i zależał od problemu występującego w danej rodzinie. W roku 2021 odnotowano 399 spotkań grup roboczych (średnio 2 – 3 spotkania w jednej sprawie). Liczba osób powołanych do grup roboczych wynosiła 795 osób.

Realizując procedurę „Niebieskie Karty” z 114 osobami, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie przeprowadzono rozmowy, dokonując analizy sytuacji rodziny i wypełniając formularz „Niebieska Karta – C”. Osoby te zostały poinformowane, że znęcanie fizyczne i psychiczne jest przestępstwem i przedstawiono aspekty odpowiedzialności karnej ciążyącej na sprawcach przemocy. Osobom tym przekazano również ulotkę informacyjną z danymi adresowymi instytucji udzielającymi pomocy działającymi na terenie miasta Bielsk Podlaski. 120 osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie zostało wezwanych na posiedzenie grupy roboczej. Na wezwanie Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego stawily się 62 osoby. Przeprowadzono z nimi rozmowy, pouczone o skutkach prawnych wynikających ze stosowania przemocy w rodzinie i w ich obecności wypełniono formularz „Niebieska Karta – D”. Osoby te zostały również poinformowane o możliwości skorzystania z pomocy psychologa oraz dobrowolnego udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla osób przejawiających zachowania agresywne realizowanym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim.

W siedmiu przypadkach Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Mieście Bielsk Podlaski wystąpił do Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim z wnioskiem o wgląd w sytuację rodziny – w trzech przypadkach ograniczono władzę rodzicielską poprzez nadzór kuratora. W dwóch przypadkach zostało złożone zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa znęcania nad członkiem rodziny. W ośmiu przypadkach złożono wnioski o leczenie odwykowe osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W roku 2021 dokonano 123 zakończeń procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na:

- ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy w 63 przypadkach,
- rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania działań w 60 sprawach.

Cel szczegółowy 2: wspomaganie funkcji opiekuńczo - wychowawczych rodziny i przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodziny.

1. Umożliwienie rodzinom wymagających wsparcia łatwego dostępu do specjalistów.

Rodziny zamieszkałe w mieście Bielsk Podlaski mają możliwość dostępu do pomocy konsultanta prawnika w ramach istniejącej Poradni Rodzinnej. Prawnik udziela bezpłatnych porad mieszkańcom z zakresu prawa rodzinnego i prawa cywilnego. Są to obszary największego zainteresowania osób korzystających z Poradni. W roku 2021 konsultant prawnik udzielił porad prawnych 109 rodzinom. Ponadto rodziny mogą korzystać z porad specjalistów w innych instytucjach.

Poradnictwo specjalistyczne na rzecz wspierania rodziny było również finansowane ze środków Urzędu Miasta Bielsk Podlaski w ramach realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Tabela Nr 1. Poradnictwo specjalistyczne na rzecz wspierania rodziny w roku 2021 finansowane ze środków Urzędu Miasta Bielsk Podlaski.

Lp.	Specjalista	Rodzaj świadczonych porad	Wysokość środków przeznaczona na ten cel w zł
1	Specjalista II ^o w zakresie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, specjalista psychoterapii uzależnień	Konsultacje dla mieszkańców miasta Bielsk Podlaski znajdujących się w sytuacjach kryzysowych, w tym doświadczających przemocy w rodzinie (95 osób)	26.400,00
2	Specjalista terapii uzależnień, mediator, certyfikowany realizator programów CANDIS, FRED GOES NET, terapeuta Stowarzyszenia Pomocy Rodzinie DROGA, placówki ETAP – Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Białymstoku	Konsultacje skierowane do mieszkańców miasta Bielsk Podlaski do osób, które zażywają substancje psychoaktywne, ich rodzin, które pozostają w bliskim związku z osobą zażywającą substancje psychoaktywne oraz wychowawców, nauczycieli, pedagogów, pracowników socjalnych, kuratorów sądowych, policjantów, którzy w pracy zawodowej zajmują się profilaktyką uzależnień (25 osób)	18.000,00

Źródło: Dane Urzędu Miasta Bielsk Podlaski

2. Wspieranie w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych rodzin z dziećmi, w tym świadczenie pracy socjalnej.

a) organizacja opieki nad dziećmi w wieku 0-3 lat.

W okresie od 01.01. do 31.07.2021 r. na terenie miasta funkcjonowało osiem żłobków, w okresie od 01.08. do 31.08.2021 r. funkcjonowało dziewięć żłobków, w okresie od 01.09. do 31.12.2021 r. funkcjonowało osiem żłobków. Do żłobków uczęszczało średnio

147 dzieci. W 2021 roku z budżetu miasta Bielsk Podlaski udzielono dotację w wysokości 616.000,00 zł. Na terenie miasta nie działały kluby dziecięce.

b) pomoc materialna o charakterze socjalnym tj. przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych.

Pomoc materialna udzielona była uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji, umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia, a także wspierania edukacji uczniów zdolnych.

W 2021 roku stypendium szkolne przyznano 85 uczniom oraz 1 uczniowi w związku z wystąpieniem w rodzinie ucznia zdarzenia losowego przyznano zasiłek szkolny. Najniższe stypendium wynosiło 161,20 zł, zaś najwyższe 235,60 zł. W okresie od 01.01. do 30.06.2021 r. stypendia szkolne wypłacono na kwotę 58.894,74 zł oraz w okresie 01.09. do 31.12.2021 r. stypendia szkolne wypłacono na kwotę 36.982,09 zł, w tym zasiłek szkolny na kwotę 620,00 zł. Łącznie w 2021 roku z tytułu przyznanych stypendiów i zasiłków szkolnych wypłacono kwotę 95.876,80 zł (środki dotacji celowej 76.701,46 zł i środki własne 19.175,37 zł).

c) Karta Dużej Rodziny.

W 2021 roku programem Karty Dużej Rodziny objęto 129 rodzin, którym łącznie przyznano 252 karty, w tym 166 kart dla rodziców i 86 kart dla dzieci.

d) Rządowy program pomocy uczniom niepełnosprawnym.

W ramach Rządowego programu pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych dofinansowano zakup podręczników i materiałów 39 uczniom bielskich szkół na łączną kwotę 11.488,61 zł.

e) Program „Posiłek w szkole i w domu”.

Program „Posiłek w szkole i w domu” zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

W roku 2021 wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” zostało objętych łącznie 607 osób (jest to rzeczywista liczba osób objętych Programem) wg poniższego rozбивcia:

- 88 dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole,
- 145 uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej,
- 387 osób otrzymujących pomoc na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej.

Ogólny koszt programu w roku 2021 wyniósł 500.000,00 zł, tj.:

- środki własne 100.000,00 zł,
- dotacja celowa 400.000,00 zł.

W ramach tych środków zapewniono posiłek, przyznawano zasiłki celowe na zakup żywności oraz dowieziono posiłki dla pensjonariuszy Środowiskowego Domu Samopomocy w Bielsku Podlaskim. Posiłek zapewniono 219 osobom na łączną kwotę 218.902,00 zł przy liczbie zakupionych posiłków 26.668, w tym:

- dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole: 63 osób – 6.659 posiłków – 24.678,00 zł
- uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej: 100 osób – 8.677 posiłków – 35.701,00 zł
- pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej: 65 osób – 11.332 posiłki – 158.523,00 zł.

Zasiłki celowe zostały przyznane i wypłacone 286 osobom w 284 rodzinach przy 1.044 świadczeniach na łączną kwotę 277.498,00 zł.

Pozostałe koszty Programu to koszty dowozu posiłków dla pensjonariuszy Środowiskowego Domu Samopomocy. Posiłki były zakupywane i zamawiane w firmie Catering Janusz Kuptel. Koszty dowozu posiłków w roku 2021 wyniosły łącznie 3.600,00 zł.

3. Rozwijanie działalności placówki wsparcia dziennego.

Na terenie miasta Bielsk Podlaski funkcjonuje świetlica socjoterapeutyczna prowadzona przez Caritas Diecezji Drohiczyńskiej o statusie placówki wsparcia dziennego wpisana do rejestru prowadzonego przez Burmistrza Miasta. Jest to placówka typu opiekuńczego przeznaczona dla 20 dzieci. Na prowadzenie placówki Caritas Diecezji Drohiczyńskiej pozyskuje środki w ramach dotacji z budżetu miasta Bielsk Podlaski. Zgodnie z danymi przekazanymi przez Caritas koszty własne funkcjonowania placówki w I półroczu 2021 r. wynosiły 8.155,26 zł, natomiast w II półroczu 2021 r. – 19.963,06 zł.

4. Pomoc kobietom w ciąży powikłanej i ich rodzinom na zasadach określonych w ustawie „Za życiem”.

W roku 2021 wpłynął jeden wniosek o przyznanie jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka, posiadającego zaświadczenie, o którym mowa w art. 4 ust. 3 ww. ustawy. Świadczenie w kwocie 4.000,00 zł zostało przyznane i wypłacone. O inną pomoc wynikającą z ustawy wnioski nie były składane.

5. Organizowanie działań profilaktycznych i kampanii lokalnych na rzecz rodziny.

a) realizacja ogólnopolskiej kampanii „Postaw na rodzinę”.

Celem kampanii było budowanie poczucia jedności z najbliższymi członkami rodziny, tworzenie okazji do wspólnego przebywania rodziców z dziećmi, propagowanie zdrowego stylu życia, kształtowanie postaw prozdrowotnych.

Cel szczegółowy 3: pomoc w zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży.

1. Organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dzieciom i młodzieży z rodzin wymagających wsparcia.

W ramach realizacji tego zadania Caritas Diecezji Drohiczyńskiej otrzymała z budżetu miasta kwotę 6.000,00 zł na zorganizowanie wypoczynku letniego, z którego skorzystało 5 dzieci.

2. Organizowanie różnorodnych zajęć i imprez okolicznościowych dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia promujących wzmacnianie więzi rodzinnych:

- a) Polski Związek Niewidomych Okręg Podlaski na zadanie „Rehabilitacja osób niewidomych w Bielsku Podlaskim” otrzymał z budżetu miasta Bielsk Podlaski kwotę 2.500,00 zł. W ramach realizacji zadania przeprowadzono z 2 uczestnikami 20 zajęć z rehabilitacji ruchowej. 10 uczestników wzięło udział w warsztatach rękodzieła artystycznego. 20 uczestników wzięło udział w obchodach święta „Dzień białej laski”. Dzięki temu usprawnione zostało chodzenie, równowaga. Rehabilitacja miała również na celu wesprzeć osoby niepełnosprawne i je aktywizować społecznie.
- b) Stowarzyszenie Pomocy „Serce Ludzi Ziemi Bielskiej” na zadanie „Rehabilitacja poprzez masaż” pozyskało dotację z budżetu miasta w kwocie 4.500,00 zł. Każdy uczestnik zadania przeszedł cykl 12 zabiegów. Z zabiegów skorzystało 13 uczestników. Razem wykonano 156 zabiegów masażu. Czas trwania zabiegu od 45 minut do 1 godziny.
- c) Stowarzyszenie Rodziców Osób Niepełnosprawnych „Lazur Nadziei” na zadanie „Sprawniejsi bardziej aktywni” otrzymało dotację z budżetu miasta w kwocie 4.500,00 zł. 3 osoby uczestniczyły w specjalistycznych zajęciach w centrum Diagnostyczno – Terapeutycznym „Mozaika”, 9 osób uczestniczyło w zajęciach rehabilitacyjnych na Pływalni Miejskiej „Wodnik”, 11 osób skorzystało zabiegów masażu, 1 osoba skorzystała

z zabiegów rehabilitacyjnych w gabinecie rehabilitacyjnym. Działania w ramach zadania usprawniły sposób poruszania się, samoobsługę oraz poprawiły stan psychiczny osób uczestniczących.

- d) Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym i Osobom Potrzebującym Wsparcia „Małe Marzenia” na zadanie „Osiodłać marzenia” otrzymało kwotę 3.800,00 zł. Zajęcia odbywały się w stadninie „Konny Zakątek” w Hryniewiczach Dużych. Zajęcia miały na celu aktywizację osób niepełnosprawnych, normalizację napięcia mięśni spastycznych, poprawę równowagi podczas chodzenia, poprawę mowy i sprawności manualnej, poprawę krążenia, oddychania, przemiany materii, poprawę ruchomości stawów kręgosłupa i kończyn, zwiększenie chęci komunikacji werbalnej z otoczeniem, wyciszenie, uspokojenie.

Pozostałe rodzaje wsparcia rodzin finansowane z budżetu miasta Bielsk Podlaski przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 2:

Lp.	Nazwa podmiotu	Nazwa zadania	Wykorzystana kwota dotacji w zł	Opis zadania
1	Caritas Diecezji Drohiczyńskiej	„Wakacyjna frajda z Caritas Diecezji Drohiczyńskiej”	6.000,00	Zadanie polegało na organizacji wypoczynku letniego dla 5 dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych z realizacją programu profilaktycznego.
2	Caritas Diecezji Drohiczyńskiej	„Świetlica Socjoterapeutyczna Uśmiech Dziecka”	15.000,00	W ramach zadania zorganizowano zajęcia świetlicowe dla 25 dzieci, w tym z rodzin dysfunkcyjnych.
3	Caritas Diecezji Drohiczyńskiej	„Organizacja i dystrybucja żywności dla osób najbardziej potrzebujących z terenu miasta Bielsk Podlaski znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej oraz wyrównanie szans tych rodzin i osób”	3.000,00	W ramach realizacji programu udzielono pomocy 1.228 osobom.
4	Stowarzyszenie Abstynentów „Promień”	„Promowanie trzeźwego stylu życia połączone z działaniami pomocowymi	4.500,00	W ramach realizacji zadania uczestnicy mieli możliwość skorzystania z porad psychologa,

		skierowanymi do osób rodzin z problemami alkoholowymi”		terapeuty uzależnień.
5	Stowarzyszenie „Ojcowizna Ziemi Bielskiej”	„Równaj do najlepszych. Całoroczne zajęcia świetlicowe dla dzieci i młodzieży oraz punkt wsparcia dla rodziców”	10.500,00	W ramach zadania zorganizowano zajęcia świetlicowe dla dzieci oraz spotkania dla rodziców.
6	Stowarzyszenie Bank Żywności Suwałki-Białystok	„Pozyskiwanie, magazynowanie oraz dystrybucja bezpłatnej żywności wśród podmiotów prowadzących działalność charytatywno-opiekuńczą dla najuboższych mieszkańców Bielska Podlaskiego”	3.800,00	Przekazanie na rzecz najuboższych mieszkańców Bielska Podlaskiego 18 586,89 kg żywności.
7	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów	„Zapewnienie pomocy ludziom najuboższym, niezdolnym do rozwiązywania samodzielnie swoich problemów lub znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej oraz wyrównywanie szans tych rodzin poprzez zorganizowanie wieczery wigilijnej”	1.700,00	Ze względu na pandemię spotkanie wigilijne nie mogło się odbyć. Rozdysponowano catering wigilijny 45 osobom.
8	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów	„Wspieranie działań w zakresie dostarczania żywności najuboższym mieszkańcom miasta Bielsk Podlaski”	1.500,00	Przekazano 38 paczek żywnościowych dla rodzin i osób najbardziej potrzebujących.

Źródło: Dane Urzędu Miasta Bielsk Podlaski.

3. Wyrównywanie szans edukacyjnych i rozwojowych dzieci i młodzieży poprzez organizowanie zajęć opiekuńczo – wychowawczych i zajęć pozaszkolnych w świetlicach środowiskowych.

Na prowadzenie świetlic środowiskowych przy bielskich szkołach w 2021 roku wydatkowano łącznie kwotę 86.421,50 zł, na prowadzenie świetlicy pozaszkolnej Caritas Diecezji Drohiczyńskiej „Świetlica Socjoterapeutyczna Uśmiech Dziecka” – 15.000,00 zł

i zajęć świetlicowych prowadzonych przez Stowarzyszenie „Ojcowizna Ziemi Bielskiej” – 10.500,00 zł.

W roku szkolnym 2020/2021 na terenie miasta funkcjonowały następujące świetlice:

Tabela Nr 3: Wykaz świetlic środowiskowych w mieście Bielsk Podlaski w roku szkolnym 2020/2021.

Lp.	Instytucja, organizacja prowadząca świetlice	Ilość uczestników	Rodzaj prowadzonych zajęć
1.	„Arka” przy Szkole Podstawowej nr 2 im. kpt. W. Wysockiego	25	- socjoterapeutyczne, - plastyczne, - sportowe, - gry i zabawy dydaktyczne.
2.	„Kąg Przyjaźni” przy Szkole Podstawowej nr 4 im. Adama Mickiewicza	72	- socjoterapeutyczne, - językowe, - sportowe, - informatyczne, - przyrodnicze
3.	„Radość i Przyjaciele” przy Szkole Podstawowej nr 5 im. Szarych Szeregów	74	- terapia pedagogiczna, - komputerowe, - przyrodniczo-techniczne, - zajęcia socjoterapeutyczne, - terapia przez ruch, - fotograficzne.
4.	Świetlica środowiskowa przy Szkole Podstawowej nr 3 z DNJB im. J. Kostyczewicza	27	- rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne, - wyrównawcze z języka angielskiego, - usprawniające techniki i doskonalące umiejętności matematyczne, - rozwijające zainteresowania filmowe i fotograficzne
5.	„Świetlica Socjoterapeutyczna Uśmiech Dziecka” prowadzona przez Caritas Diecezji Drohiczyńskiej	25	- pedagogiczno-wychowawcze, - socjoterapeutyczne, - plastyczno-artystyczne
6.	Zajęcia świetlicowe prowadzone przez Stowarzyszenie „Ojcowizna Ziemi Bielskiej”	około 40	- z profilaktyki alkoholowej i przeciwdziałania przemocy, - plastyczne, - muzyczne, - sportowe, - rękodzielnicze

Źródło: Dane Urzędu Miasta Bielsk Podlaski.

III. Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny i Programu w kolejnych okresach.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Bielsku Podlaskim na lata 2021 – 2023
wyznacza kierunki na rzecz wspierania rodziny. Wdrażanie poszczególnych zadań
uzależnione jest od możliwości organizacyjnych, finansowych i prawnych jego realizatorów.

Bielsk Podlaski, 28.02.2022 r.

Opracowała: Anna Niewińska

DYREKTOR

Anatol Wasiluk